

KJAK

Búnaðargrunnurin og landbúnaðurin

Nýliga eru stórar upphæddir játtaðar úr Búnaðargrunninum til landbúnaðin. Í 2011 vórðu í rundum tølum 80 milliónir krónur játtaðar yvir 10 ár í felagspulju og í ár eru 25 milliónir krónur játtaðar yvir 6 ár til stráfóðurstuðul. Hetta gevur yvir 100 milliónir krónur. ...

Sjúrður Knudsen stjóri í Búnaðar grunninum

Seinastu tíðina hava nógvar søgur verið í bæði teimum prentaðu og teim luftbornu miðlunum um føroyska land búnaðin.

Felags fyri tær er, at tær hava málað eina dapra mynd av verandi umstøðum og útlit unum fyri framtíðina.

Og felags fyri tær er eisini, at Búnaðargrunnurin annað hvørt beinleiðis ella óbein leiðis fær skyldina fyri ein stóran part av ólukkunum.

Men adressan er skeiv. Búnaðargrunnurin er ikki ein mótspælari í føroyskum land búnaði. Búnaðargrunnurin er viðspælari, men hevur sín ar reglur at virka eftir.

Undan páskum høvdu

Óla Jákup Müller og Fritleiv Joensen, báðir fyrrverandi bøndur, eitt lesarabræv í miðlunum undir yvirskrift ini “Nøkur orð um Búnað argrunnin, og skilið har”. Í greinini fingi bæði stýrið og leiðsla í Búnaðargrunninum av at vita.

Tað kundi verið nóg mikið at kveistra allar ákæurnar í lesarabrævinum frá sær sum grundleysar – tí tað eru tær – men vil eg kortini her gera hesar viðmerkingar:

Í fyrsta lagi skal eg gera púra greitt, at leiðslan í Búnað argrunninum hevur fult álit á Gunnari Bjarnason, ráðgeva. Hann er sum einasta starvs fólk í grunninum nevndur við navni í greinini og er fyri so grovum ákærum, at talan hevði verið um embætismis nýtslu, um tær vóru sannar.

Tað eru tær sjálvsagt ikki. Tvørturímóti hava vit stóra virðing fyri Gunnari Bjarna son, sum ger eitt kompetent og samvitskufult arbeiði fyri Búnaðargrunnin.

Í øðrum lagi vil eg púra greitt vísa aftur, at nakar, sum leitar sær hjálp hjá Búnaðargrunninum, bara

verður vendur í hurðini og ikki fær nakra viðgerð, sum lesara bræv-høvundarnir reka fram undir.

Um onkur kennir seg ella sínar umsóknir órættvíst við farnar av Búnaðargrunni num, kann viðkomandi loyva miðlunum at fáa fult innlit í viðurskiftini, um hildið verð ur, at almenningurin eigur at síggja viðgerðina, sum Búnað argrunnurin hevur staðið fyri, og fortreytirnar fyri henni.

Búnaðargrunnurin hevur sjálvsagt tagnarskyldu og kann ikki leggja málsvið gerðir ella aðrar viðkvæmar persónupplýsingar alment fram, men onki forðar hinum partinum í at gera tað.

Í triðja lagi vil eg, nú tað í lesarabrævinum verður sett spurnartekin við gegnið hjá ávisum stýrslimi, strika undir, at tað er landsstýris maðurin í fiskivinnumálum, ið eisini varðar av landbún aðarmálum, sum hevur eftir litið við stýrinum fyri Búnað argrunnin og eisini setir fyra av stýrslimunum. Hesir fyra velja síðani fimta stýrslimin, og stýrið skipar seg sjálvt.

Í fjórða lagi vil eg vísa á,

at festini eru almenn ogn, og tað eru tey, ið eiga pengarnar á festikontunum, og ikki festi bøndurnir persónliga, sum lesarabræv-høvundarnir ann ars leggja upp til.

Í stórt uppsettum greinum í Sosialinum 24. maí verður so aftur ein mynd málað, har lesarin valla fær gjørt sær aðra niðurstøðu, enn at Búnaðargrunnurin er størsta forðingin fyri, at nakar bóndi sleppur at gera iløgu í festið, hann umsitur.

Høvuðssøgjan er um ein festara, ið heldur Búnaðar grunnin seta órímlig krøv til trygd fyri lánveiting.

Her vil eg enn einaferð minna á, at bøndur, ið kenna seg skeivt viðfarnar av Búnað argrunninum, kunnu lata al menningin fáa innlit í máls viðgerðina og øll skjøl henni viðvíkjandi.

Í sama blaði skuldsetit formaðurin í Bóndafelagnum, Sigert Patursson, Búnaðar grunnin fyri ikki at virka til frama fyri bøndurnar.

Hann sigur størsta trupul leikan vera, at bøndurnir verða kravdir at hefta persón liga fyri øllum lánum úr Bún

aðargrunninum, og at láni politikkurin hjá Búnaðar grunninum ger, at ongar iløg ur verða gjørdar í føroysk an landbúnað. Í somu grein verður Sigert Patursson tí skil skýrður at vera eitt ein dømi, tí hann sjálvur brúkar Búnaðargrunnin sum figging arveitara.

Alt hetta er beinleiðis skeivt.

Búnaðargrunnurin hevur lógarfesta skyldu at tryggja síni útlán best møguligt.

Og tað verða sanniliga gjørdar iløgur í føroyskan landbúnað. Hesi seinastu árinu eru stórar iløgur gjørdar í fleiri fjós, umframt nógvar aðrar iløgur, har tíverri ikki allar tó hava givið bøndunum størri avkast.

Búnaðargrunnurin er høvuðsfiggjari í fleiri av hes um verkætlanum, so tað eru altso aðrir bøndur enn for maðurin í Bóndafelagnum, sum brúka Búnaðargrunnin.

Nýliga eru harafturat stórar upphæddir játtaðar úr grunninum. Í 2011 vórðu í rundum tølum 80 millión ir krónur játtaðar yvir 10 ár í felagspulju, harav megin

parturin fer til veltistuðul. Í ár eru 25 milliónir krónur játtaðar yvir seks ár til strá fóðurstuðul. Báðar hesar upphæddirnar stuðla so statt beinleiðis mjólkafram leiðsluni. Og tað sama gera tær 52 milliónir krónurnar í útistandandi skuld, sum grunnurin júst hevur fingið loyvi frá Løgtinginum at av skriva.

Umframt hetta hevur Løgtingið í ár játtað seks milliónir krónur úr Búnaðar grunninum til Koltursverk ætlanina og fimm milliónir krónur til Búnaðarstovuna til viðlíkahald.

Til samans gevur hetta í rundum tølum 168 millión ir krónur, sum upp á stutta tíð eru latnar úr Búnaðar grunninum, og nógv tann størsti parturin fer sum nevnt beinleiðis sum stuðul til mjólkaframleiðsluna.

MFS: Gleðast um ætlanirnar hjá landsstýrinum

Regin Berg formaður Meginfelag Føroyskra Studenta

Ætlanirnar hjálandsstýrinum viðvíkjandi barsils- og ALS skipanini eru góðar. Tað var gott at hoyra løgmann siga, at samgongan vil arbeiða fyri, at lesandi skulu kunna fáa úr ALS skipanini, meðan tey leita eftir arbeiði, og at barsilsskipanin skal geva lesandi nakað av peningi. Hetta eru ætlanir, sum veruliga kunnu gera lívið lættari hjá teimum, sum vilja bógva í Føroyum.

Tøkk til Johan Dahl

Tað eru nógv ár síðani, at MFS fyrstu ferð vísti á, at tað er ein trupulleiki, at lesandi ikki kunnu fáa nakra veiting, tá tey seta búgv í Føroyum. Serliga hjá teimum, sum bógva uttanfyri Føroyar, er tað ótrúliga torført at hava eitt arbeiði klárt, tá ein kemur heim. Arbeiðsgevarar vilja tosa við fólk. Teir vilja kenna tey, vita at teir kunnu lita á tey, og fáa eitt opið prát. Tað riggar heilt einfalt ikki líka væl at tosa gjøgnum eina telefon ella Skype. Skal ein byrja sítt egna í Føroyum, tekur tað eisini tíð. Hevur ein familju, ella vil ein bara liva onkra aðrastaðni enn heima hjá foreldrunum (um foreldrini eru væl fyri), so er tað heilt einfalt ótrygt at flyta til Føroyar sum er, tí hvussu skulu vit fáa mat á borðið? Í Danmark er trygd og ein kann tosa við arbeiðsgevarar andlit til andlits. Tí er støðan í løtuni serstakliga kapp-

ingaravlegandi, og ein skal antin hava eitt arbeiði ella raðfesta Føroyar óvanliga høgt, fyri at flyta heim.

Finna ALS og landsstýrið hinvegin fram til eina loysn, sum ger so at føroysk lesandi fáa pening úr ALS – bara í nakrar mánaðir, um ikki annað – so gerst alt so nógv lættari. Arbeiðsloysið er lægri í Føroyum, nógv hava familju her og tað er tryggari hjá børnum. Tað er so ótrúliga nógv, sum talar fyri, at vit sum lesandi vilja flyta til Føroya, at tað er synd, at figggjarliga støðan hjá familjum skal forða lesandi at flyta heim. Tí vilja vit serliga takka Johan Dahl, landsstýrismanni í vinnumálum, at hann hevur arbeitt so nógv fyri, at lesandi skulu fáa eitt gjald í eina tíð, tá tey flyta heim. Somuleiðis vilja vit takka honum, at hann hevur hugsað um tey lesandi, tá hann kom við uppskotinum at betra barsilsskipanina.

Tað er helst óneyðugt at siga fólk, hvussu figggjarliga tungt tað kann vera at fáa børn, og tá eru eini 4.000 kr,- um mánaðin í lestrarstudningi ikki nóg mikið.

Arbeiða á fleiri frontum

Løgtingslimurin fyri Fólka-flokkin, Hanus Samró, hevur verið úti og sagt, at hann heldur at MFS og Vinnu-málaráðið eiga at arbeiða meira við Jobmatch, heldur enn at fáa lesandi uppí ALS. Løgtingslimurin noyðist als ikki at vera stúrin á hesum økinum. Eingin lesandi tímir at lesa í 3, 5 ella enntá 8 ár, fyri síðani at koma í ALS. Tvørturímóti er tað so, at næstan øll eru lestrartrøytt móti endanum, og bara gleða seg til at sleppa at arbeiða. ALS skal heldur ikki vera ein varandi inntøka. Tað skal bara vera ein fyribils veiting, sum hjálpir familjum og einstaklingum at líka finna eitt

stað at bógva, og fáa mat í munnin, meðan tey leita eftir arbeiði. Tað er hóast alt torført at bógva í einum landi, um ein ikki kann geva børnunum hjá sær tak yvir høvdið og mat.

Jobmatch arbeiða vit eisini óført við. Tað eru tíggjutals fólk í MFS, sum næstan øll arbeiða sjálvboðið, fyri at betra um umstøðurnar hjá teimum lesandi. So vit hava orku og fólk, til at bæði arbeiða fyri Jobmatch og øðrum evnum. Vit arbeiða t.d. eisini fyri, at studningurin og at barnastudningurin til lesandi í Føroyum skal hækkast. Skipanin í Føroyum má ikki vera eitt minus, tá fólk gera av, hvørt tey skulu lesa í Føroyum ella uttanlands. Tí Føroyar hava brúk fyri lesandi, og nógv okkara vilja bógva her, og vera við til at gera Føroyar betri. Lesandi eru ein inntøka. Bæði mentanarliga, sosialt og figggjarliga eru lesandi ein

inntøka, ikki ein útreiðsla.

Tí er tað at vit í MFS gleðast so nógv yvir, at tiltøk eru komin og byrja at koma uppá beinini, sum vísa at Føroyar eisini vilja hava tey lesandi. Jobmatch, ætlanirnar hjá landsstýrininum viðvíkjandi ALS og barsilsskip-an, leinkjan.fo, “Vit velja Føroyar” tiltakið og so framvegis. Hetta er alt tilíkt, sum lesandi hava ynskt sær í longri tíð, og tað ger tað so nógv lættari hjá okkum at siga, at vit VILJA bógva í Føroyum.

Vegna Meginfelag Føroyskra Studenta,

Revgin Berg, formaður